

Fellessak 6/23 Klagebehandling av vedtak om kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen i 2024

Sekretariatets forslag til vedtak

1. Om rettslige forhold:

Rovviltnemndene viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at klagerne har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28.

2. Nemndenes klagebehandling:

Rovviltnemndene legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse og om lisensfellingsområde, jf. §§ 7 og 10 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og c, men også forvaltningsloven § 17.

Rovviltnemndene kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet.

Klagene tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemndene opprettholder sitt vedtak av 18.9.2023 i sak 4/23, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.

Innkomne klager

- Aktivt Rovdyrvern (ARV), datert 29. september 2023
- Foreningen Våre Rovdyr, datert 28. september 2023
- Naturvernforbundet, datert 11. oktober 2023
- NOAH, datert 11. oktober 2023
- Norges miljøvernforbund, datert 5. oktober 2023
- Rovviltets Røst, datert 30. september 2023
- WWF Verdens naturfond, datert 28. september 2023

Rettslig klageinteresse

I henhold til forvaltningsloven § 28 har *parter og andre med rettslig klageinteresse* klagerett. Klageren må ha en viss tilknytning til saken for å ha klagerett, det vil si å ha interesser av en slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig eller ugyldig. Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta ideelle interesser de har som formål å verne om.

Sekretariatet anser at klagerne har rettslig klageinteresse i saken.

Klagefrist

Vedtaket ble lagt ut på miljøvedtaksregisteret og på nemndenes hjemmeside den 20. september 2023. Klageene er mottatt innen klagefristen, jf. forvaltningsloven § 29.

Hovedinnhold i klageene

Under gjengis de viktigste punktene i klageene. For fullstendig innhold vises det til klageene som er vedlagt saksframlegget.

Aktivt rovdyrvern (ARV)

- ARV mener at rovviltnemndene har ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling innenfor ulvesonen når bestanden ligger på bestandsmålet
- ARV mener at vedtak om kvote for felling innenfor familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv som berører Sverige bare kan fattes av Miljødirektoratet.
- Nemndene har ikke fremlagt noen tungtveiende grunner for å fastsette kvoter innenfor ulvesonen, eller spesifikt for revirene som nemndene vil ha «tømt»
- Prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er ikke ivaretatt.
- Drap på Rafjellet-reviret, Rømskog og Fjornshöjden-reviret fyller ikke unntaksvilkåret om skade.
- ARV finner det svært lite tillitvekkende at rovviltnemndene og sekretariatet verken har fremført lovmessig eller faglig holdbare grunner for kvotevedtaket, eller tydelige, lovhjemlede forklaringer på at ingen ikke-letale løsninger kan velges fremfor lisensjakt.
- Ett av de viktigste vilkårene for lovlig lisensjakt er at uttaket ikke truer bestandens overlevelse. ARV opplever at forvaltningen ikke er tydelig på hvordan den definerer «bestanden». ARV ber rovviltnemndene om å begrunne påstanden vitenskapelig, om at drap på 14 ulver utenfor og 18 innenfor sonen, ikke vil true artens overlevelse i Norge, også sett hen til manglende levende finskrussiske innvandrere som har reproduisert.
- Sekretariatets anbefaling om å unngå lisensfelling i grenserevirene, var begrunnet med Länsstyrelsen sitt nylige vedtak hvor det fremgår at de ikke anser det som forsvarlig å felle Fjornshöjden og Rømskog. Jakttrykket var svært hardt i denne delen av Värmland i januar/februar 2023. Rovviltnemndene valgte å overprøve både sekretariatets og svenskenes fraråding og ståsted, og vedtok å doble sitt eget første forslag fra 3 til 6 ulver i hvert revir.
- Rovviltnemndene overser samlet alle faglige innspill og tilrådinge og hopper gjerne bukk over Miljødirektoratets, Länsstyrelsens og sine egne sekretariaters tilrådinge
- ARV vil hevde at drap på 14 ulver utenfor ulvesonen i vinter og 18 inne i sonen er klar feil lovanvendelse, dessuten også moralsk forkastelig. Ulv er som kjent kritisk truet på rødlista og svært plaget med innavl.
- Et hvert drap på enkeltindivider av denne arten skal være begrunnet i strenge unntaksvilkår hjemlet i Bernkonvensjonen og Naturmangfoldloven. Det skal dreie seg om alvorlig skade på bufe, for eksempel, og vi snakker da om skadefelling, ikke troféjakt, som det dreier seg om her. Vedtaket er i strid med lovfestet krav om vurdering av annen tilfredsstillende løsning og ivaretagelse av bestandens overlevelse.
- Det tas ikke hensyn til at ledertispen i Rafjellet-reviret er et F2-individ etter Galven, heller ikke at ledertispen i Rømskog-reviret er et F2-individ etter Galven.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5

- ARV mener vedtaket utgjør flere lovbrudd, og peker på bestemmelser i naturmangfoldloven, rovviltforskriften, grunnloven, Bernkonvensjonen, viltloven, dyrevelferdsloven og mål i naturavtalen.
- ARV begjærer vedtaket ugyldiggjort.

Foreningen Våre Rovdyr

- Foreningen Våre Rovdyr mener at vedtaket ikke tar hensyn til forutsetningene for å kunne benytte rovviltforskriften § 10, da alle andre tiltak skal være prøvd ut først. I tillegg strider vedtaket med naturmangfoldloven §§ 5,6,8,9 og 10.
- Alle de siste årene har rovviltnemndene økt kvoten som er anbefalt fra fagorganet Statsforvalteren og den faglige innstillingen som ligger til grunn. Rovviltnemndene foretar sine vedtak basert på egne meninger, tro og følelser, og det er langt unna et kunnskapsbasert vedtak slik naturmangfoldloven krever.
- Ulven er kategorisert som kritisk truet med nær mulighet for å kunne bli utryddet fra norsk natur. Dette vedtaket tar ikke hensyn til det langsiktige arbeidet for å bevare ulven som art i levedyktige bestander i sine naturlige leveområder.
- Ulven som art i Norge er hardt rammet av innavl siden det er få nye individer som får krysse grensen og få avkom uten akutt fare for å bli skutt. Dette er ikke tilstrekkelig vurdert i vedtaket
- I Norge er det i tillegg avdekket omfattende risiko for at ulver blir skutt og drept under ulovlig jakt. Dette tas ikke hensyn til i vedtaket.
- Vedtaket til rovviltnemndene forholder seg ikke til oppdaterte kunnskapsbaserte tall.
- Det er vedtatt at de 3 revirene Rafjellet, Rømskog og Fjornshöjden skal felles. Det gis ingen konkrete beskrivelser av hvorfor disse ulvene må felles, kun at nemndene ønsker å opprettholde en «aktiv forvaltning» og «begrense konfliktnivået».
- Nå er vi i en situasjon der vi ikke er over bestandsmålet når det gjelder ulv. Det er derfor ikke lovlig grunnlag for å felle ulver innenfor den norske ulvesonen. Bestandssituasjonen tilsier at det på ingen måte kan felles ulvefamilier innenfor ulvesonen.
- Det er svært problematisk at vedtak om grenserevir opprettholdes på norsk side, nå som svenskene har sagt at de ikke ønsker å ta ut disse grenserevirene på svensk side. Det vil være stor risiko for å felle foreldreindivider, mens valpene lever videre.
- Det argumenteres ut ifra subjektive innfallsvinkler i vedtaket om at tilstedeværelse av ulven er uønsket innenfor områdene til de tre aktuelle ulverevirene.
- Vedtaket er på ingen måte kunnskapsbasert slik som loven krever.
- Vedtaket er lovstridig og må oppheves.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5

Naturvernforbundet

- Naturvernforbundet ber om at vedtaket endres, og at det ikke åpnes for ulvejakt i ulvesona i 2024.
- Ulven er en kritisk truet art i Norge, og er fredet. Naturvernforbundet mener det derfor ikke må åpnes for å skyte stabile, forutsigbare ulvefamilier inne i ulvesona i 2024.
- Naturvernforbundet mener det ikke finnes faglig eller juridisk grunnlag for skyting av stabile ulvefamilier innenfor ulvesona.
- Naturvernforbundet mener vedtaket er et brudd på naturmangfoldloven, særlig §§ 4-12 og Bernkonvensjonens forpliktelser.
- Vedtaket er i direkte konflikt med Stortingsforlikene om rovdyr, blant annet i forhold til det todelte målet.
- Naturvernforbundet mener nemndene inkluderer skutte familiegrupper og døde ulver i sitt bestandsgrunnlag, og at dette er feil og at kjent bestand i realiteten er betydelig mindre. Bestandssituasjonen er langt svakere enn det nemndene har lagt til grunn.
- Naturvernforbundet mener at det verken er synliggjort eller sannsynliggjort at kvoten ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2024 siden vedtaket strekker seg mye lenger enn sekretariatets faglige anbefalinger uten oppdaterte vurderinger. Kvoten og konsekvenser av vedtaket er ikke faglig godt nok vurdert, og dette anser Naturvernforbundet som betydelige feil når man vedtar storstilet utskytning av en kritisk truet art.
- Vedtaket om felling innenfor ulvesona utgjør langt flere ulver enn det sekretariatet la til grunn. Nemndene har ikke gjort noen faglig begrunnelse for konsekvenser for ulvebestandene når de vedtok en mye større kvote.
- Naturvernforbundet påpeker at den totale samlede belastningen på ulvebestanden ikke er tilfredsstillende faglig vurdert, jf. §9 og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven.
- Naturvernforbundet påpeker også at det fra møte mellom norske og svenske forvaltningsmyndigheter konkluderes at det ikke er aktuelt for svenske myndigheter å åpne for lisensfelling av grenserevir. Dette er uheldig. Dialog med svenske myndigheter og konklusjonen nevnes ikke i vedtaket.
- Naturvernforbundet påpeker også at antall hunder som er drept av ulv i hele Norge siden 2016 er 39, jf. sekretariatets innstilling. Nemndene har i sin begrunnelse for å skyte ulvene i Rømskog og Fjornshöjden hevdet at 49 hunder er drept siste 7 år, og dette er ikke korrekt. «Hund tatt av ulv-argumentene» er også krisemaksimering og i strid med sekretariatets vurderinger.
- Krypsskyting er i liten grad vurdert som kritisk faktor
- Naturvernforbundet anser vedtaket som konfliktdrivende og faglig uforsvarlig
- Ulvebestandens genetiske utfordringer med hensyn på innavlsgrad vurderes ikke på en faglig tilfredsstillende måte.

NOAH

- NOAH ber Klima- og miljødepartementet om at rovviltnemndenes vedtak om lisensfelling av hele tre ulvefamilier innenfor ulvesonen erklæres ugyldig/omgjøres slik at det ikke tillates noe lisensfelling denne vinteren
- NOAH mener at rovviltnemndene ikke har myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling av ulv siden ulvebestanden ligger på bestandsmålet.
- NOAH mener at vedtaket er i strid med naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen.
- NOAH mener at det ikke er pekt på konkrete forhold eller påvist konkret hvordan de utvalgte ulvefamilieene påvirker offentlige interesser negativt.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5

- Vedtaket oppfyller ikke vilkåret om at lisensfelling ikke vil true bestandens overlevelse.
- Genetisk tilstand av den skandinaviske ulvebestanden tåler ikke lisensfelling av hele familiegrupper.
- Det er ikke lagt vekt på illegal jakt i sekretariatets vurdering.
- Det er ikke grunnlag for lisensfelling etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, og det er ikke påvist noen tilstrekkelig tungtveiende grunner for lisensfelling av de utvalgte revirene.
- Vedtaket mangler vurdering av interessene til de delene av samfunnet som er positive til ulv.
- Vilkaeret om at det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.
- Vedtaket mangler en vurdering av mulige negative effekter av lisensfelling av ulv på holdninger til ulv, konfliktdemping og tillit til rovdyrforvaltning.
- NOAH mener at vedtaket lider av flere grove saksbehandlingsfeil.
- Klager mener at ingen av de tre vilkårene for lisensfelling innenfor ulvesonen er oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c og annet ledd.

Norges miljøvernforbund

- Norges miljøvernforbund kan ikke akseptere uttak av ulvreviret Rafjellet. Reviret har lav innavlskoeffisient og et leveområde med lite konfliktpotensial.
- Rovviltnemndene må ta hensyn til ulveflokkenes innavlskoeffisient før man velger ut revirer.

Rovviltets Røst (RR)

- Bestanden av ulv som region 4 og 5 sammen har forvaltningsansvar for, er PÅ bestandsmålet, ikke over. Rovviltets mener derfor nemndene ikke har vedtaksmyndighet når det kommer til lisensfelling av ulv innenfor ulvesona.
- Vedtaket er over sekretariatets faglige maksimum og RR mener dermed at vedtaket er utover forsvarlig forvaltning.
- Vedtaket redegjør ikke for merbelastningen disse revirene utgjør utover det å tilhøre arten ulv. Rovviltets Røst mener at det bør konkretiseres hvilke merbelastninger man mener disse stabile ulveflokkene utgjør for lokalbefolkning og innbyggere, utenom jakt- og beiteinteresser.
- Dyrevelferdsmessig vil en jakt på norsk side være en stor utfordring. Man kan komme i situasjoner der foreldredyrene blir skutt på norsk side, mens valpene er på svensk side og ikke kan felles.
- Rovviltets Røst mener at vedtaket for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen i 2024 må avvises

WWF

- Ulven er totalfredet i Norge og står oppført som kritisk truet på den norske rødlisten. Felling kan derfor bare unntaksvis tillates dersom både grunnvilkårene og tilleggsvilkårene for slik felling er oppfylt. Disse vilkårene er ikke oppfylt i denne saken.
- WWF mener at et uttak i ulvesonen på 18 ulver utgjør en uakseptabel, og ulovlig, stor del av den resterende norske delbestanden av ulv.
- Ettersom ulovlig jakt og innavl utgjør to store trusler mot en sunn utvikling av ulvestammen, mener WWF at det fordrer ekstra forsiktighet med andre tiltak som rammer populasjonen, som statlig organisert lisensjakt

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5

- Det går ikke sau på utmark i noen av de berørte revirene, og det er umulig å se at de tre flokkenes eksistens påvirker distriktspolitiske hensyn på en sånn måte at det kan argumenteres at fjerning av flokkene er nødvendig.
- WWF vil også påpeke at det ikke foreligger noen utredninger eller forskning som fastslår at det vil være konfliktdempende å skyte ut stabile ulveflokker. WWF mener det er en grov saksbehandlingsfeil å anta at uttak av stabile flokker er konfliktdempende, og vil påpeke at det er like sannsynlig at uttakene kan ha motsatt effekt.
- WWF mener at det mangler grunnlaget for påstanden at uttaket ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen måte, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd og Bernkonvensjonen.
- I vinterens bestandsregistrering av ulv var det påvist færre ulvekull og for første gang på sju år er det også dokumentert færre enn 100 ulver i Norge. Det sier seg selv at da må man være ekstremt restriktiv med lisensfelling, noe som viser seg ikke å være et tilfelle ut fra vedtaket.
- Vedtak 18. september 2023 fra rovviltnemndene i region 4 og 5 oppfyller ikke de rettslige vilkårene for felling av ulv etter Grunnloven, Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.
- WWF krever at Klima- og miljødepartementet omgjør vedtaket slik at det ikke fattes vedtak om uttak av revirene Rafjellet, Rømskog og Fjornshøyden.

Om nemndenes vedtak

I møte den 18. september 2023 fattet rovviltnemndene i region 4 og 5 følgende vedtak i fellessak 4/23 om lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen sesongen 2023/2024:

Etter rovviltforskriften § 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning og uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Lisensfelling er felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven (nml) § 18 første ledd bokstav b) og c), der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet, jf. rovviltforskriften § 2. I henhold til naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b) kan felling gjennomføres for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom. I henhold til bokstav c) kan felling gjennomføres for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

Rovviltnemndene i region 4 og 5 mener vilkårene for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og 5 er oppfylt, og fattet følgende vedtak:

1. Om nemndenes myndighet

Rovviltnemndene i region 4 og 5 viser til den nasjonale målsettingen om 4-6 årlige ynglinger av ulv, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesona skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.

De siste dokumenterte data om ynglinger fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at det er registrert totalt 6 ynglinger i 2022. Av disse har 3 ynglinger forekommet i helnorske revirer og 6 ynglinger i grenserevir.

Rovviltnemndene anser med det at de har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av ulv, jf. § 4 første ledd bokstav d og e, § 7 og § 10 i rovviltforskriften.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5

2. Kvote

Rovviltnemndene har fattet vedtaket på bakgrunn av siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap om ulvens bestandsstatus, jf. naturmangfoldloven § 8. Det foreligger betydelig kunnskap om den skandinaviske ulvebestanden, og føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, tillegges derfor mindre vekt. Rovviltnemndene anser at en kvote på inntil 18 ulver med formål å ta ut alle individene i revirene Raffjellet (6), Rømskog (6) og Fjornshöjden (6) ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2024. Kvoten er avgrenset til å gjelde foreldreindivider og deres avkom som enda ikke har vandret ut fra revirene.

Statsforvalteren kan endre kvoten i tråd med oppdatert kunnskap om antallet dyr i reviret. Et slikt uttak vil ikke påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, eller true overlevelsen av den skandinaviske ulvebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5 og rovviltforskriften §§ 3 og 7. Hensynet til differensiert forvaltning er vektlagt i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 12. Nemndene anser ikke at naturmangfoldloven § 11 er relevant i denne sammenheng.

Nemndene viser til sekretariatets saksframlegg samt nærmere begrunnelse under som omhandler Rømskog og Fjornshöjden, og anser at det er hjemmel for lisensfelling innenfor revirene Raffjellet, Rømskog og Fjornshöjden etter naturmangfoldloven § 18 c. Det er her lagt vekt på det norske bestandsmålet, jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd andre punktum.

3. Lisensfellingsområde

Av hensyn til å sikre et effektivt uttak av dyr i revirene Raffjellet, Rømskog og Fjornshöjden og samtidig redusere risikoen for å felle dyr som ikke tilhører reviret, fastsettes fellingsområdet av Statsforvalteren sammen med SNO og lokal kompetanse nærmere oppstart av lisensfelling. Fellingsområdet fastsettes med bakgrunn i siste tilgjengelige informasjon om områdebruk og kjent forekomst av andre ulver i nærliggende områder. Fellingsområdet kan endres av Statsforvalteren i løpet av fellingsperioden.

Det søkes avtale med svensk rovviltforvaltning om uttak av revirene Rømskog og Fjornshöjden.

4. Lisensfellingsperiode

De ytre rammene for lisensfelling er 1. januar til 15. februar 2024. Av hensyn til behovet for et best mulig kunnskapsgrunnlag om revir før lisensfelling starter og risiko for felling av andre dyr enn de som tilhører reviret, fastsettes fellingsperioden av Statsforvalteren nærmere oppstart av lisensfelling. Statsforvalteren kan både utsette oppstart av lisensfelling og avslutte denne selv om ikke alle dyr tilhørende revirene er felt. Hensikten er å legge til rette for et effektivt uttak av dyr tilhørende revirene Raffjellet, Rømskog og Fjornshöjden samtidig som risikoen for felling av dyr som ikke tilhører revirene reduseres.

5. Forholdsregler for å unngå felling av genetisk verdifulle individer

Ut fra dagens kunnskap anser rovviltnemndene å ha tatt de forholdsregler som skal tas for å ivareta genetisk verdifulle individer. Dersom ny kunnskap om slike individer skulle tilkomme, kan Statsforvalteren gjøre det som er nødvendig for å redusere sannsynligheten for at disse felles.

Nemndene vedtar også at Setten-reviret, med genetisk verdifulle individer (F0 og F1), GPS-merkes kommende vinter 2023/2024.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5

6. Vilkår for deltakere i lisensfelling

Jegerne plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfelling under fellingsforsøk. Statsforvalteren oppretter en kvotetelefon som gir jegerne opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Jegerne plikter også å registrere seg som bruker av Statsforvalterens løsning for SMS-varsling om status for lisensfelling.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 10 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Begrunnelse uttak av revirene Rømskog og Fjornshöjden

Nemndene viser til at det i Indre Østfold og Aurskog-Høland er etablert flere ulverevir, både helnorske og grenserevir. Opprettholdelse av et levende landbruk, lokalbefolkningens opplevelse av trygghet og gode psykososiale forhold, gjør det nødvendig å redusere antallet ulverevir i området. I sekretariatets saksframlegg heter det at ut fra hensynet til bestandsmålet har sekretariatet kommet til at det i tillegg til uttak av Raffjellet-reviret, kan tas ut inntil et grenserevir innenfor ulvesonen. Det pekes i denne sammenheng på Rømskog-reviret.

I regionen som Rømskog-reviret inngår i, er det aktivt husdyrhold. På tross av etablering av rovviltavvisende gjerdar har det vært omfattende angrep fra ulv som har gitt store tap av sau.

Distriktet som berøres av Fjornshöjden-reviret har båret en betydelig belastning over tid. Dette omfatter Aurskog-Høland kommune/tidligere Rømskog kommune som har hatt fast tilstedeværelse av ulv siden 1996. Området er tidligere benyttet av Kongsvinger-Årjäng, Djurskog og Rømskogflokken.

Utmarksnæringen lider store tap både i kommunen og i det aktuelle distriktet. Dette berører grunneierretten med muligheter for jaktutleie, kjøttinntekter og andre næringer knyttet til utfordringer i dette ulvereviret.

Elgstammen er betydelig redusert i det aktuelle området. I kommunen er stammen halvert siste 10 år. Enkelte områder er jakten til tider såpass redusert at uttakene uteblir i sin helhet.

Siden utfordringen med ulven startet i dette distriktet, er det tatt mange hunder av ulv. I løpet av en 7-årsperiode ble det dokumentert 49 hunder tatt av ulv. Enkelte har opplevd å miste hund til ulv på gårdsplassen.

Området har et høyt konfliktnivå knyttet til utfordringen med ulv da dette er en stor inngripen i folks hverdag i Rømskog med hensyn til levesett og næringsveg. Det er dokumentert gjennom media knyttet til frykt, utmarksbruk og nærhet til bebyggelse og skole.

Aurskog-Høland kommune er en av kommunene i Norge med det høyeste predasjonstrykket knyttet til ulv. I praksis er det vanskelig å ivareta en bærekraftig viltforvaltning, andre viltarter og utmarksnæringer. Kommunen er i dag berørt av revirene Aurskog, Setten, Mangen Fjornshöjden og Rømskog, i tillegg til et betydelig antall streifdyr.

Oppsummert

Nemndene viser til at uttak av revirene Raffjellet, Rømskog og Fjornshöjden ikke vil true bestandens overlevelse og Stortingets vedtatte bestandsmål.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5

Nemndene mener det vil være av stor betydning for opprettholdelse av forutsetningen om todelt forvaltning innenfor ulvesonen at det skjer en aktiv forvaltning for å begrense konfliktnivået.

Nemndene viser til at naturmangfoldlovens § 18 c legger til grunn at distriktpolitiske hensyn, herunder hensyn til beitenæringen, annen næringsvirksomhet, jakt, lokalbefolkningens trygghet og psykososiale forhold samt hensyn til konfliktdemping og tillit til forvaltningen, er hensyn som skal vektlegges ved fastsetting av uttak av ulv innenfor ulvesonen. Disse hensynene kan særlig vektlegges om Stortingets vedtatte bestandsmål er nådd.

Nemndene mener at fastsetting av en kvote på lisensfelling innenfor ulvesonen på 18 ulver i revirene Rafjellet, Rømskog og Fjornshöjden vil være i samsvar med forutsetningene i naturmangfoldloven og de retningslinjene for forvaltning av ulv som er vedtatt av Stortinget.

Sekretariatets kommentarer til klagerens anførsler

I saksframlegget for fellessak 4/23 har sekretariatet lagt fram kunnskapsgrunnlag og faglige og juridiske sider ved saken. Disse vurderingene utgjør deler av begrunnelsen for rovviltnemndenes vedtak.

Nemndenes vedtak avviker fra sekretariatets innstilling hva gjelder størrelsen på uttaket innenfor ulvesonen. Sekretariatets innstilling omfattet det helnorske reviret Rafjellet. Nemndene vedtok uttak av Rafjellet, samt uttak på norsk side av grenserevirene Rømskog og Fjornshöjden. Nemndene har gitt en tilleggsbegrunnelse for uttak av de to grenserevirene, som framgår av vedtaket i saken. Vedtaket er hjemlet i naturmangfoldloven § 18 bokstav c. Nemndene hadde på vedtakstidspunktet den 18. september hatt dialog med svenske myndigheter, og fått tilbakemelding fra Länsstyrelsen i Värmland om at det ikke ville bli vedtatt uttak av Rømskog og Fjornshöjden på svensk side.

I henhold til forvaltningsloven § 33 skal underinstansen (i dette tilfellet rovviltnemndene) foreta de undersøkelser klagerne gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagerne begrunnet. Sekretariatet anser at det er sentralt i en klagebehandling om saken på vedtakstidspunktet var tilstrekkelig opplyst, og om det gjennom klagerne har kommet frem opplysninger som ikke var kjent for nemndene på vedtakstidspunktet.

Hovedmomentene som anføres i klagerne anses som vurdert og redegjort for i saksframlegget til fellessak 4/23 og i nemndenes vedtak. Sekretariatet vil likevel kommentere noen av momentene i klagerne.

Om nemndenes myndighet

Flere av klagerne mener at nemndene, med hensyn til bestandssituasjonen, ikke hadde myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling.

Sekretariatet viser til rovviltforskriften § 7 hvor det fremgår at; *Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Samtidig er det presisert i kommentardelen til forskriften at; "I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt."* Etter sekretariatets vurdering må bestemmelsen forstås slik at nemndene har myndighet til å fatte vedtak når bestanden er på eller over bestandsmålet. Dette er også i tråd med tidligere praktisering.

Sekretariatet for roviltnemndene i region 4 og 5

Om hjemmelsgrunnlag og faglig grunnlag

Flere av klagerne påpeker at vedtaket strider med blant annet flere bestemmelser i naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Sekretariatet har i saksframlegget som ligger til grunn for roviltnemndenes behandling, redegjort for gjeldende politiske føringer, relevante domsavgjørelser, naturmangfoldloven og roviltforskriften som grunnlag for vedtaket. Samtidig forutsettes det at norsk rett er i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser.

Det påpekes i noen av klagenes at vedtaket ikke baserer seg på oppdatert og riktig faktagrunnlag. Gjennom saksframlegget og tilhørende faktagrunnlag har roviltnemndene blitt forelagt en oppdatert redegjørelse for bestandssituasjon for ulv, omfanget av skader på husdyr og tamrein samt forhold som virker inn på allmenne helse- og sikkerhetshensyn og offentlige interesser. Nemndene har også i faktagrunnlaget fått informasjon om innavlskoeffisienter, revirhistorikk samt informasjon om beitedyr og skadehistorikk. Naturvernforbundet påpeker i sin klage at det er oppgitt i vedtaket at det er tatt 49 hund av ulv de siste 7 årene. Ifølge rovbase har det siden 2016 blitt dokumentert (dokumentert/antatt sikker) landsbasis 39 hund tatt/skadd av ulv. Det framgår av saksframlegget og faktagrunnlaget antall ulv felt på lisensfelling over år, og hvilke revirer som er felt under lisensfelling i 2022. Nemndene ble også forelagt siste bestandsstatus på nemndsmøtene den 23. august og 18. september.

Etter sekretariatets oppfatning har nemndene fått forelagt det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for å kunne vurdere om den vedtatte kvoten for lisensfelling truer bestandens overlevelse på sikt, og om de rettslige vilkårene for øvrig er oppfylt for å fastsette kvote for lisensfelling innenfor ulvesonen.

Klagerne har etter sekretariatets vurdering ikke pekt på nye forhold knyttet til bestandssituasjon eller vurderingen av hjemmelsgrunnlaget for øvrig som ikke var kjent for nemndene på vedtakstidspunktet.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven. § 8, jf. også forvaltningsloven § 17. Sekretariatet kan for øvrig ikke se at det i klagenes er kommet fram nye momenter som tilsier at nemndene bør omgjøre sitt vedtak av 18.9.2023, sak 4/23.